

განახლებადები -
რატომ? როგორ?

Renewables –

Why?

How?

მურმან მარგველაშვილი
Murman Margvelashvili

სემინარი
2007წ 28 ნოემბერი
Workshop
November 28, 2007

რატომ განახლებადები?

Why Renewables?

- ✘ ტრადიციული თუ არატრადიციული
Traditional versus renewable?
  - + უფრო ძვირი - More Expensive(?)
  - + უმნიშვნელო მასშტაბის - Small Scale (?)
  - + რთულად სამართავი და გასავითარებელი -
Hard to Control and to Develop (?)
  - + ჩამოუყალიბებელი ტექნოლოგიები
Underdeveloped Technologies

რატომ განახლებადები? Why Renewables?

- ✘ ენერგეტიკული უსაფრთხოება

Energy supply security

- ✘ სოფლის, მოშორებული რაიონების განვითარება

Rural and remote area development

- ✘ ეკონომიკური და სოციალური განვითარება

Economic development and employment

- ✘ გარემოზე ზემოქმედების შემცირება

Reduced Environmental Impact

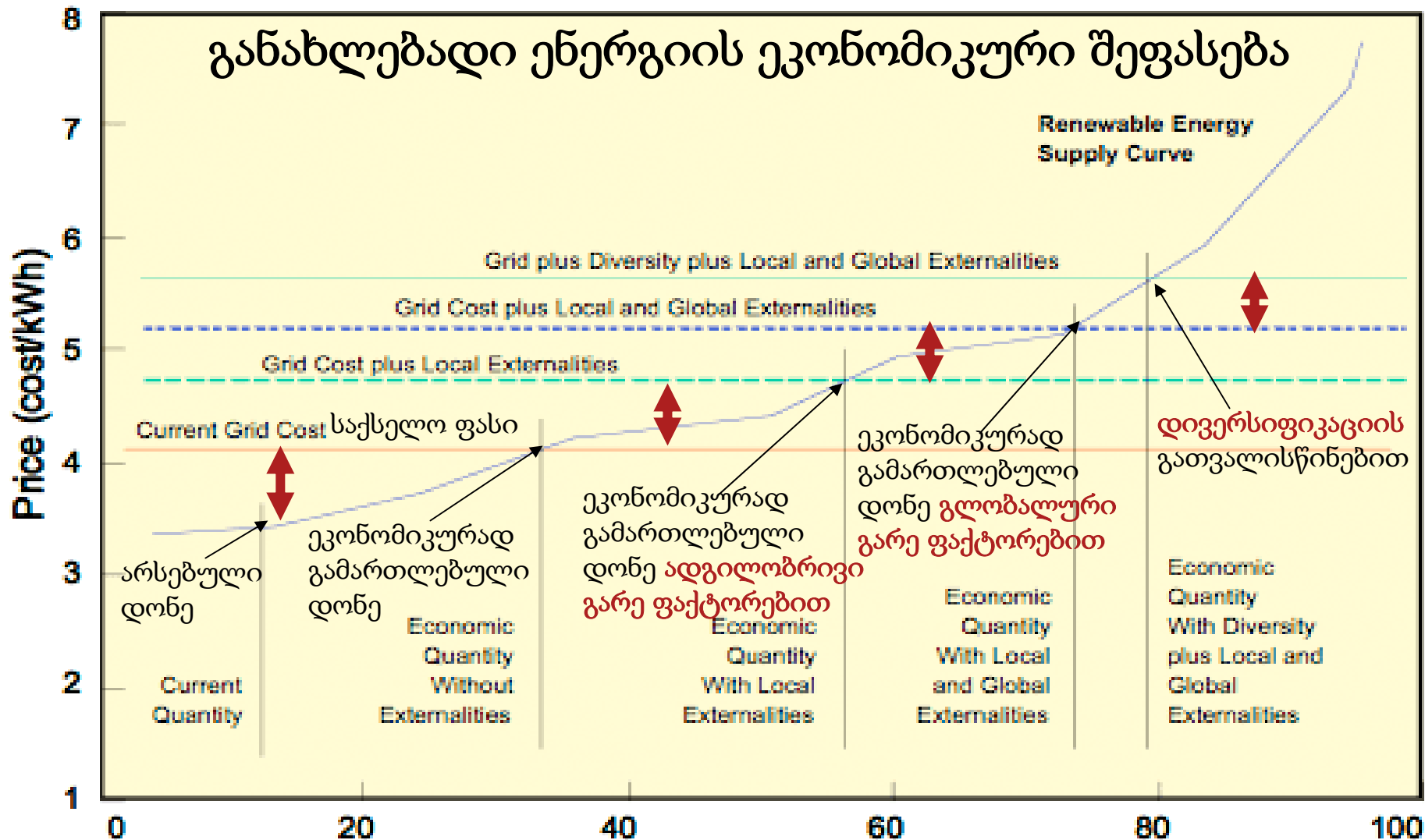
რამდენი გადავიხადოთ ამაში?

How much shall we pay for this?

Economic Valuation of Renewable Energy

განახლებადი ენერჯის ეკონომიკური შეფასება

Quantity of Renewable Energy (Percent of Technical Potential)

განახლებადი ენერჯის ათვისება (ტექნიკური პოტენციალის %)

Figure 1: Illustrative Example of the Economic Valuation of Renewable Energy

განახლებადი ენერჯის ეკონომიურობა

Economic Potential of Renewable Energies

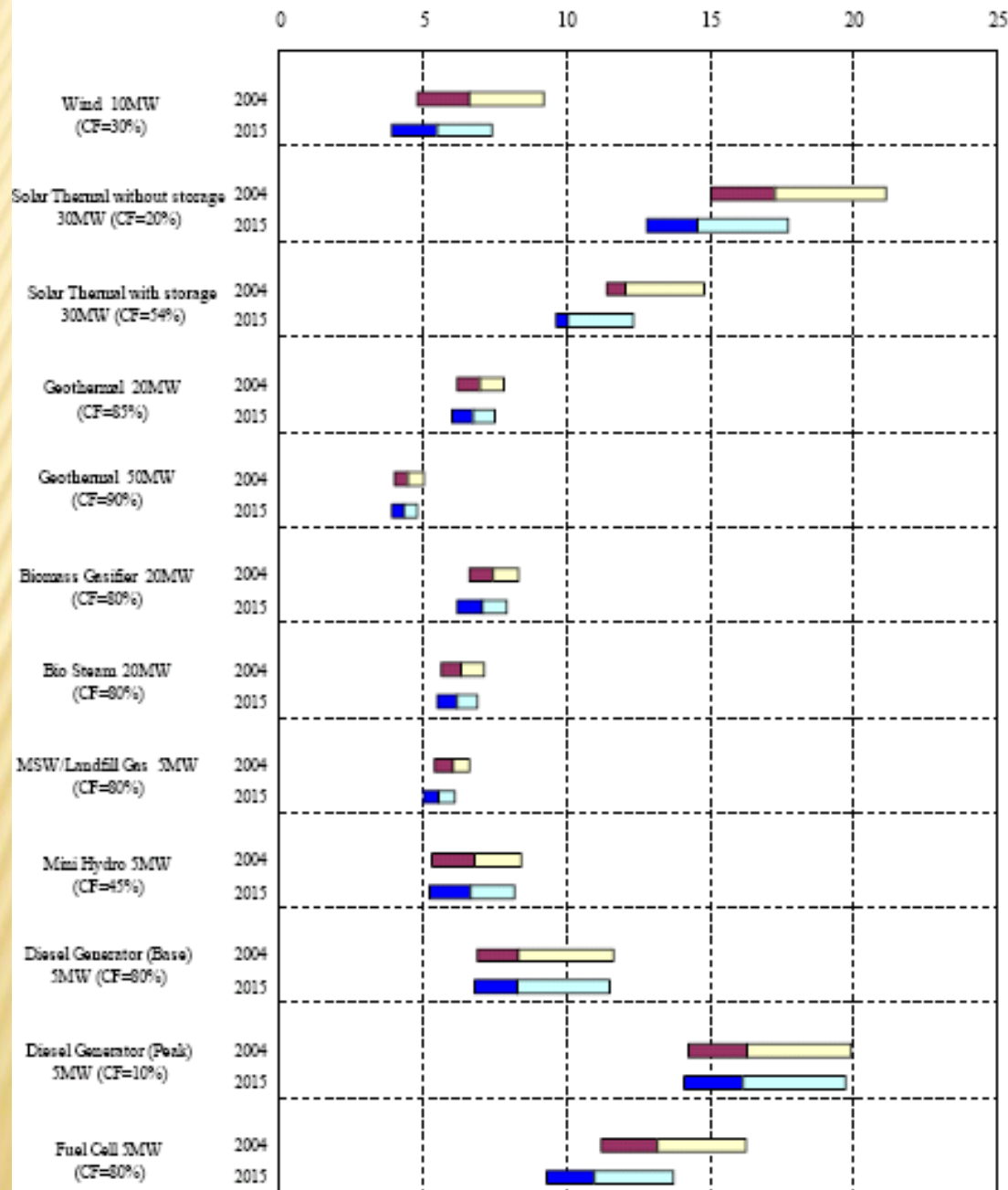
- ✘ ძირითადი კომპონენტი - კაპიტალური ხარჯი.
Main cost component – capital cost
მზე, ქარი, წყალი, მიწის სითბო და ნარჩენები უფასოა
Hydro, Wind, Bio, Geo, Solar – Fuel is free
- ✘ მნიშვნელოვანია გადასახადები, ფინანსირების პროცენტები
Taxes, Interest Rates
- ✘ მნიშვნელოვანია სიმძლავრის გამოყენება
Capacity factor matters
- ✘ კონკურენცია სხვა წყაროებთან
(მაგ. ქსელი)
Competition with other sources (e.g. grid power)

ტარიფი (ც/კვტსთ) taiff (c/kWh)

6/10kV	9.2
220/380V	9.9
მოსახლეობა >300კვტსთ population >300kWh_____	10.9

Grid-Connected (5MW-50MW) Forecast Generating Cost (cent/kWh)

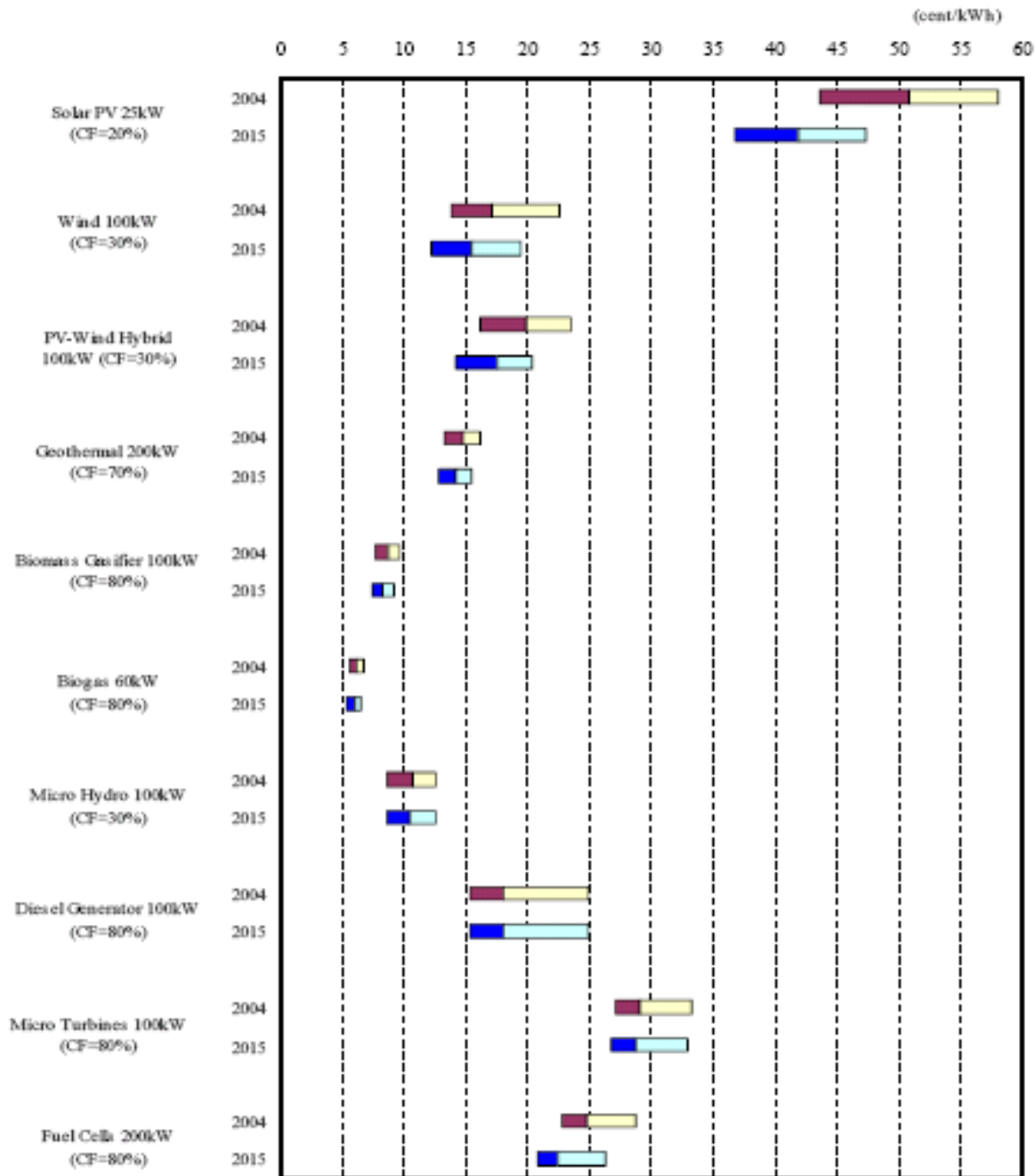
უქსელო, მინი ქსელის და ქსელის ელექტრიფიკაციების ტექნოლოგიების ტექნიკურ-ეკონომიკური შეფასება. მსოფლიო ბანკი **REToolKit**

Technical and Economic Assessment: Off Grid, Mini-Grid and Grid Electrification Technologies

WB REToolKit

<http://web.worldbank.org/WB/SITE/EXTERNAL/TOPICS/EXTENERGY/EXTRETOOLKIT>

Mini-Grid Forecast Generating Cost

Example:

Source: [illegible]

ადგილობრივი ფაქტორები

Local Factors

- ✘ ადგილობრივი რესურსების არსებობა
გეოთერმია (ლისის ტბა), ბიომასა (ფერმა), ქარი და ა.შ.

Local Resources – geothermal, biomass etc.

- ✘ ქსელის არარსებობა ან სიძვირე

Absence of network

- ✘ დასასაქმებელი მუშახელი და დასამაგრებელი მოსახლეობა Job creation, migration problem
- ✘ ინფრასტრუქტურის განვითარება (ტურისტული, გადამუშავება, წარმოება და ა.შ.)

Infrastructure development (tourist, processing, production)

- ✘ და ა.შ. etc.

გლობალური გარე ფაქტორი **Global Externality**

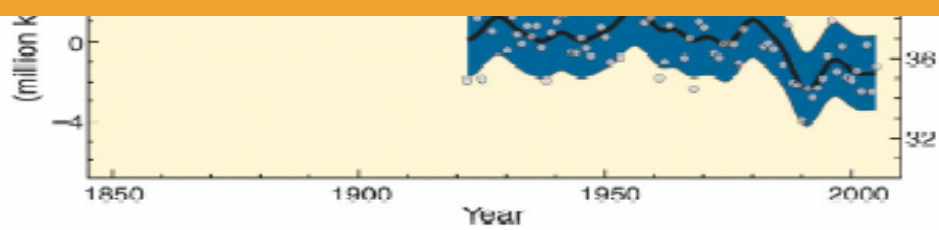
კლიმატის ცვლილება **Climate Change**

- ✘ სუფთა განვითარების მექანიზმი **Clean Development Mechanism**
- ✘ 1ტონა **CO₂** გაფრქვევის ღირებულება (მსოფლიო ბანკი) 9-10 აშშ დოლარი.
Approximate price for 1t CO₂ emission (WB) - \$9-10
- ✘ საქართველოში 1კვტსთ ელექტროენერგია=380გრ CO₂.
1 kWh electricity in Georgia - 380g CO₂
- ✘ CO₂ გაფრქვევის კვოტების გაყიდვით მიღებული დოტაცია: 0.8 თ/კვტსთ.
Subsidy from trading CO₂ emission quotes : 0.8 t/kWh.

მთავრობათაშორისი კლიმატის ცვლილების საბჭოს
ანგარიში **2007** ნოემბერი
Intergovernmental Panel on Climate Change Report
November 2007

2012 წლიდან კიოტოს პროტოკოლის მიდგომა
უნდა შეიცვალოს
Kyoto Protocol Mechanism to change from 2012
განახლებადი ენერჯის წყაროებისა დაფინანსება
მოსალოდნელია გაიზარდოს
Financing of Renewables Likely to Increase

Reductions of
snow and ice

ენერგეტიკული უსაფრთხოება Energy Security

- ✘ ადგილობრივი მიწოდების საიმედოობა
Reliability of local supply
- ✘ სათბობის მზარდი ფასების მოლოდინი
Expectation of fuel price increase
- ✘ ენერგეტიკული დამოკიდებულების
შემცირების შესაძლებლობა
Potential to reduce energy dependence

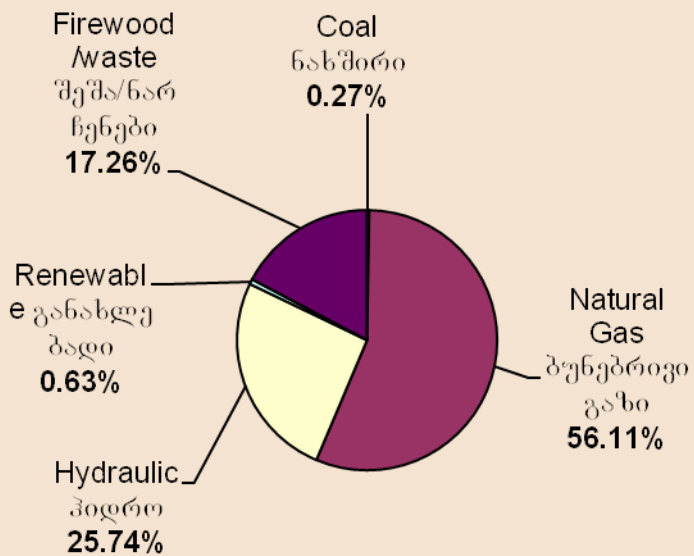

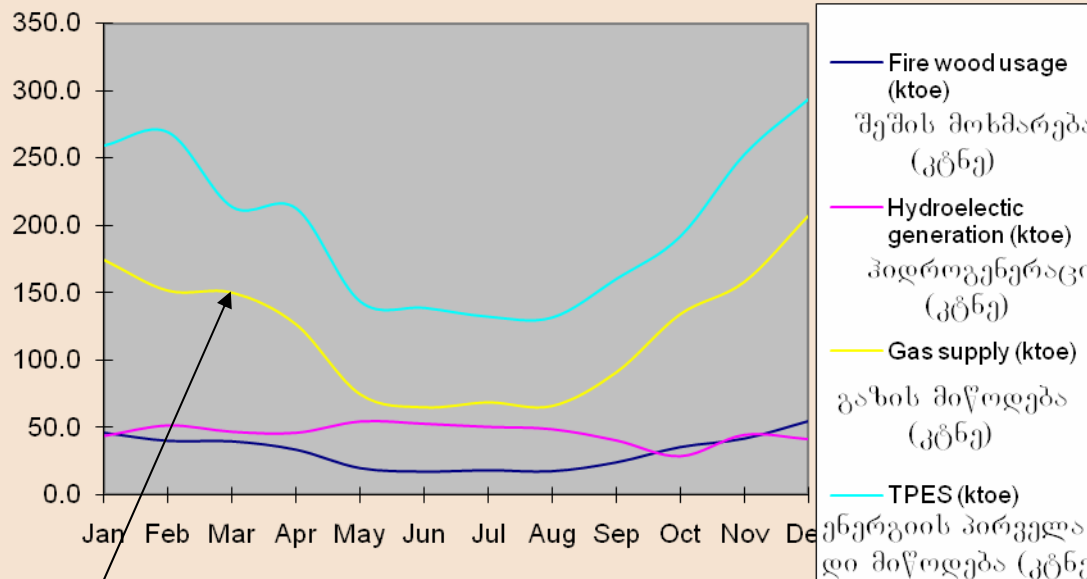
ენერჯის მიწოდების სტრუქტურა და დინამიკა

STRUCTURE AND DYNAMICS OF ENERGY SUPPLY

Structure of Energy Supply
ენერჯის მიწოდების სტრუქტურა

Seasonal Pattern of Energy Use
ენერჯომომხმარების სეზონურობა

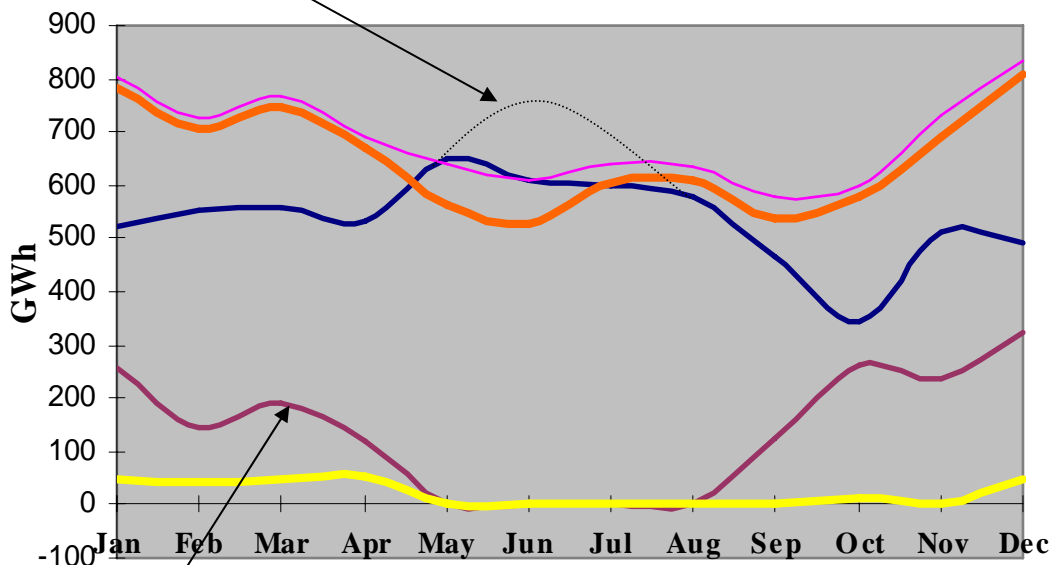
ენერჯეტიკული დამოკიდებულების სეზონურობა
Seasonality of Energy Dependence

ელექტროენერჯის მიწოდების მოდელი

Electricity Supply Model 2007

ჭარბი ჰიდროენერჯია
Excess hydropower

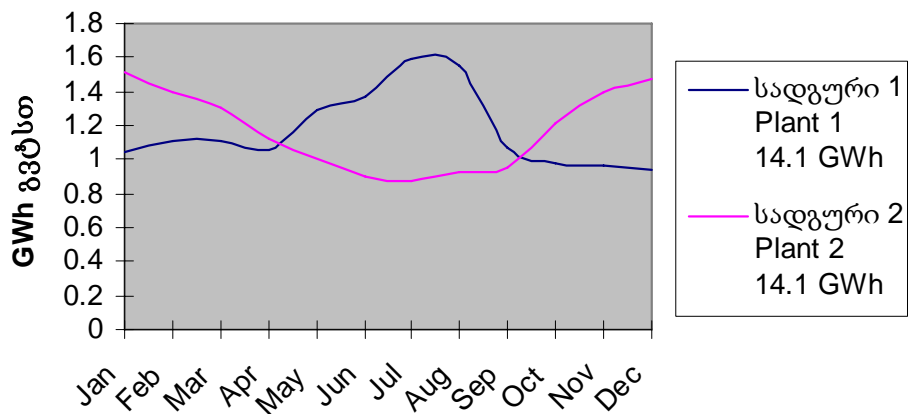

- Hydro Plant Generation
ჰიდრო
- Thermal Generation
თბო
- Import
იმპორტი
- Country Internal Consumption
ქვეყნის მოხმარება
- Total Consumption (Including Export and Transmission Losses)
სრული მიწოდება

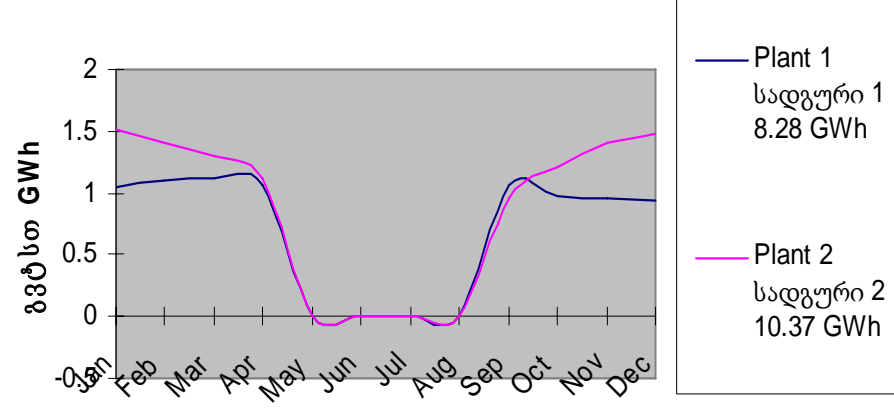
ელექტროენერჯეტიკული დამოკიდებულება
Electricity Dependence

გენერაცია generation

წვლილი ენერგეტიკულ დამოუკიდებლობაში Contribution to Energy Independence

კოლექტიური და ინდივიდუალური სარგებელი

Collective vs. Individual Benefit

- 1) განახლებადი ენერჯის მწარმოებელი მომგებიანობის ზღვარზე (გადასახადები, სესხის %, Developer at marginal profit (taxes, interest rates, market)
  - 2) მომხმარებელი გამანაწილებელ ქსელში
Consumer in a distribution network
- პირადი სარგებელი - საცალო ტარიფზე იაფი
კოლექტიური სარგებელი - გენერაციის ზღვრულ ტარიფზე იაფი
- individual benefit – below retail tariff
collective benefit – below marginal generation cost

დიდი თუ მცირე ენერჯეტიკა?

Big versus small generation

- ✘ განსხვავებული ამოცანები Different tasks
  - + ლოკალური ენერგოუზრუნველყოფა Local energy supply
  - + ადგილობრივი განვითარება და რესურსების ათვისება local development & resource utilization
- ✘ განსხვავებული განხორციელების მექანიზმები და დაფინანსება Different development mechanisms and different financing
  - + განხორციელების მცირე დრო short implementation time
  - + კერძო პირები, მცირე საწარმოები, ადგილობრივი მუნიციპალიტეტები - Individuals, small enterprises, municipalities etc.

განსხვავებული სახეობები Different Species

მნიშვნელოვან წილად ერთმანეთის შემავსებელი

To a great extent complementary

განახლებადები - როგორ? Renewables - How?

მოქნილი სისტემა, რომელიც თითონ ვითარდება შესაბამის პირობებში

Flexible system – develops in favorable conditions

- ✘ სახელმწიფოს გრძელვადიანი ხედვა, დაგეგმვა და გარეგანი ფაქტორების გათვალისწინება
State long term view, proper planning and accounting for externalities
- ✘ რეგულირების გამართული და ლოგიკური სისტემა რათა საბაზრო ძალების სწორად გამოყენებით მიღწეულ იქნას საზოგადოების და კერძო ინტერესების შეხამება დაბალანსდეს მომხმარებლის, მეწარმის და მთელი ეკონომიკის ინტერესები
Proper legal and regulatory framework to achieve the balance between public and private interests, and balance the interests of developer, consumer and the whole economy

× გამადლობთ

× Thank You

